

prologus et libri iob

Conmatus et theodoro epis. Je-
romimus presb. in dno salt.
Contra non desino exactionis ue-
stra inconstantiam. Erigit enim ut li-
brum chaldei simone conscriptum.
ad latinum stilum naham. librum
uniqui iob. quem hebrei de catha-
logo diuinorum scripturarum seca-
tes. hys que agiographa nomi-
namur. manserunt. feci satis desi-
derio uro in meo studio. Arguit
enim nos hebreorum studia. et impu-
tant nobis contra suum canone
latinis auribus ista transferre. Si-
melius se iudicans. phariseorum
displicere iudicio. et eorum iustio-
ribus deseruire iustiti ut potui.
Et quia inana est chaldeorum lingua
sermonem hebraico. utriusque lingue
pitissimum loquace reperiens. un-
us diei labore ampu. Et quic-
quid ille in hebraico uerbi ex-
sit. hec ego acuto notario sermo-
nibus latinis exposui. orationibus
uis mercede huius operis reco-
pensato. cum gratum uobis didico
me quod iubere estis dignati co-
plere. *Explicit prologus. Incipit*

Iobias *libri iob.*
ex tribu et ciuita-
te ueptalim que
est in superioribus
galilee super naa

son post uiam que ducit ad occi-
dentem. in sinistro huius ciuitatem
septem. cum captus esset in diebus
saluamassar regis assyriorum. in
captiuitate tamen positus uer-
itatis non deseruit. Ita ut oia
que in se poterat cotidie coram
fratribus qui erant ex gente
impetret. Cumque esset iunior omnibus
tribus in tribu ueptalim. nichil
tamen puerile gessit in opere. se-
cumque cum uent omnes ad uitulo
aureos quos ierobeam fecerat
ter israel. si solus fugiebat consortia
omnium. et pergebat ierusalem ad templum
domini. et ibi adorabat dominum deum israel.
omnia primitiua sua et decimas fru-
ctus fideliter offerens. Ita ut in ter-
cio anno profectus et adueniens ui-
uificaret omnem terram. hec
et hys similia secundum legem dei pue-
tulus obseruabat. cum uero fructus
fuisse uir. accepit uxorem annam
de tribu sua. et genuit ex ea filium
nomen sui imponens et que uiri
fauitia timere deum docuit. et ab-
stinere ab omni peccato. Igitur cum
per captiuitatem deuenisset. cum uxore
sua et filio in ciuitate inuenerunt
et cum omni tribu sua. et cum omnes esse-
rent ex cibus gentium. iste condidit
aniam suam et nunquam contuminat
est in elis eorum. et quoniam uir timor fuit
domini in toto corde suo. tedit illi de-

assurior.

inder.

gram in conspectu salmanaasar re-
gis. Et dedit potestatem quocumque uel-
let uel huius libertatem quecumque facere
uoluisset. Pergerebat enim omnes ciui-
tates in captiuitate: et monita sa-
luta dabat eis. Cum autem uenisset
in rages ciuitatem medoz. et ex his
quibus honoratus fuerat a rege
huisset decem talenta argenti: et cum
multa turba generis synga-
belum egentem qui ex tribu eius erat:
sub ephographo dedit illi memo-
rum pondus argenti. Post mul-
tum uero temporis mortuo salmana-
sar rege. cum regnaret semiache-
rib filius eius pro eo: et filios israel
crossos habet in conspectu suo. thobias
pergebat cotidie per omnem
cognationem suam. et consolabatur
eos. diuidebatque unicuique prout
poterat de facultatibus suis. Et su-
tientes aliebat. nudisque uestimen-
ta prebebat. et mortuis atque occi-
sis sepultura sollicitus exhibe-
bat. Itemque cum reuersus esset ex
semacherib fugiens a iudea pl-
aga quam s fecerat deus propter
blasphemiam suam: et irat multos
occideret ex filiis israel. thobias
sepeliebat corpora eorum. At ubi
nunciatum est regi: iussit eum occidi:
et tulit omnem substantiam eius. Thobias
autem cum filio suo et cum uxore fu-
giens nudus latuit: quia multi

diligebant eum. Post dies uero
xlv. occiderunt regem filium ipsius. et re-
uersus est thobias ad domum suam:
omnisque facultas eius restituta
est ei.

Post hoc uero cum esset dies festus **II**
domini. et factum esset prandium bonum in
domo thobie. dixit filio suo. Va-
de adduc aliquos de tribu manassie
uidentes deum ut epulentur nobis
cum. Cumque abiisset: reuersus nunti-
auit ei unum ex filiis israel uingu-
latum iacere in platea. Statimque
exiens de acubitu suo. reliquos
prandium ieiunius puenit ad cor-
pus. tollensque illud portauit ad
domum suam occulte. ut dum occu-
buiisset caute sepeliret eum. Cumque
occubisset corpus: manducauit
panem cum luctu et tremore meo-
rans illum sermonem quem dixit do-
minus per ainos prophetam.
Dies festi uiri conuertentur in la-
mentationem et luctum. Cum uero oc-
cubuiisset sol: abiit et sepeluit eum.
Arguebant autem eum omnes peri-
ni sui dicentes. Jam huius
rei causa interfecti iussus es: et uix
effugisti mortis imperium. et ita
sepelis mortuos. Sed thobias pl-
timens deum quam regem. rapiebat
corpora occisorum. et occultabat in
domo sua: et in medijs noctibus sepe-
liebat ea. contigit autem ut quoda-

die fatigatus a sepultura ueniens
 domui. iactasset se iuxta patientem
 iacobum. et ex modo huiusmodi
 dormienti illi calida stercorea in
 ciderunt super oculos eius. fieri
 quod cecus. Hanc autem temptationem
 iob puniuit deus euenire illi. ut po
 nitus daretur exemplum patientie
 eius. sicut et facti iob. Nam cum ab in
 fantia sua semper deum timuerit.
 et mandata eius custodierit non
 est commisitatus contra deum quod pla
 ga cecitatis euenit ei. sed immobilis
 in dei timore permansit. Agens
 gratias omnibus diebus uite
 sue. Nam sicut beato iob insulta
 bant reges. ita isti parentes et
 cognati eius iridebant uitam
 eius dicentes. Non est spes tua pro
 qua eleuasti nos et sepulturas fa
 ciebas. Tobias uero increpabat
 eos dicens. Nolite ita loqui. quoniam filij
 scorum sumus. et uitam illorum expec
 tamus. quam deus daturus est
 his qui fidem suam nunquam mutant
 a deo. Anna uero uxor eius ibat
 ad textorium opus cotidie et de la
 toie manuum suarum uictum que
 consequi potuisset. deferere. Unde
 factum est ut edum caprarum accip
 iens detulisset domum eius cum uo
 cem ualantis uir. Audire dixit.
 Videte ne forte furtiuus sit. sed
 reddite eum dominis suis. quoniam non licet

nobis ex furto edere aut aliquid
 aut contingere. ad hoc uxor ei
 trita respondit. Quam fesse ua
 na facta est spes tua. et elemosine
 tue modo appuerunt. Atque hijs

Tunc tobias ingemuit et cepit
 orare cum lacrimis dicens. Jus
 tus es dominus. et omnia iudicia tua
 iusta sunt. et omnes uie tue misericordie
 et ueritas. et iudicium. Inuocans dominum me
 mor mei esto. ne uideam faciem
 de peccatis meis. neque remiscas
 delicta mea uel parentum meorum.
 quoniam non obediui mandatis preceptis tu
 is. et traditi sumus in direptionem.
 et captiuitatem et mortem. et in fabu
 lam et improperium omnibus nationibus
 in quibus dispersisti nos. Et nunc
 domine magna iudicia tua. quoniam non
 egimus secundum precepta tua. et
 non ambulauimus sinceriter coram
 te. Et nunc domine si uolueris tu
 am fac mecum misericordiam. et precor te in
 pace recipi spiritum meum. Expedire ei
 nichil mori quam uiuere. Eadem itaque

hieronimus

magis

reges

die contigit ut sara filia ragu
 el in ciuitate medorum. et ipse audi
 tet improperium ab una ex ancil
 lis patris sui. quam tradita fuerat
 a viuis. et demon nocte nomine
 asmodus occideret eos. mox ut
 ingressi fuissent ad eam. Ergo
 cum pro culpa sua increparet

puellam. respondit ei dicens. Im-
 plius ex te no uideamus filiu aut
 filliam super terram. infectrix in-
 toru tuorum. Numq i me occidere
 uis sicut i occidisti. vii. uiros. Ad
 huc uocem perrexit in supnis cubi-
 culu comus sue. i tribus dieb; et
 triu; noctib; non manducauit ni-
 bibit. s; in oratione p'sistens cum
 lacrimis deprecabat deū. ut ab ip-
 so improperio liberaret eam. Tūc
 ē aut tertia die dū completeret orō-
 nem; bndicens dñi dixit. Bndic-
 tum ^{est} nomē tuū deus p'm uirū.
 q̄ cum iratus fueris: miam facie:
 i in tempore tribulationis peccata
 dimittis tuis q̄ iruocant te. Ad te
 dñe facie meam conuerto. ad te o-
 culos meos erigo. p'ro dñe ut deū
 culo impropi; huius absoluas
 me. aut certe delup terram creptā
 me. Tu facis dñe q̄ nūq̄ concupiu-
 iurū. i mudam suauitiam ab oī
 concupiscentia. Nūq̄ cū iudeib;
 misisti me. neq; cū his q̄ in leu-
 tate ambulat partitē me pre-
 bui. v'iri aut cum timore tuo. n̄
 libidine mea consensu suscipere.
 Et aut ego indigna fui illis. aut
 illi forsitan michi non fuerunt
 digni. q̄ forsitan uirō alū conser-
 uasti me. Rō est cū in uis potes-
 tate consiliū tuū; hoc aut p' certo
 h't omnis qui colit te. quita cū

miam

ci

si in probatione fuerit: coronabit
 Si aut in tribulatione fuerit. li-
 terabit. i si in corruptione fuerit.
 uicebit ad miam tuam uenire.
 Non cū delectans in tribulacōib;
 uris: q̄ post tempestatē tūq̄lluz
 facis. i post lacrimationē i fletū.
 exultationē infundis; sic nomē ^{isrl}
 tuū bndicū deus in secula. In illo
 tempore exaudite sunt p'cessam
 borum. i in consp'tu glorie sumi
 dei. Et missus est angl's dñi scūs
 raphael ut curaret eos ambo.
 quoru uno tēpore sunt oriones in
 conspectu dñi ieritate.

III

Igitur cū tobias putat; orionē
 suam exaudiri ut mori potuiss;
 uocauit ad se tobiam filiū suū.
 dixit q; ei. Audi fili mi u'ba oris
 mei: i eam corde tuo q̄ fundamē-
 tum construe. Cum accepit deus
 aiām meam. corpus meū sepeh
 i honorem habebis imi tue oīb;
 diebus uite tue. eximor eū de te
 te que i quanta passa sit propi-
 te in utero suo. Cum aut i ipsa
 complauerit tempus uite sue.
 sepeh eam cura me. Omib; aut
 diebus uite tue in mente habe-
 to deum; i caue ne aliquādo p'co o-
 sentias. i pretermittas p'cepta
 dei tui. Et suba tua fac elemosi-
 uam. i noli auerte facie tuam
 ab ullo paupe. Ita fiet cum

tibi

ut nec ante auertatur facies do-
 mini. Quod in potueris ita esto im-
 sericors. Si multum fuerit. huius-
 dante tabue. si exiguum fuerit.
 etiam exiguum impitru stude. p-
 unum cum bonum tibi. hinc santras i-
 die necessitatis. quoniam elemosina libe-
 rat ab omni peccato et morte. et non pa-
 cetur aias ne in tenebras. fidu-
 cia magna est coram summo deo.
 elemosina omnibus facientibus
 eam. Attende tibi fili ab omni forni-
 catione. et preter uerbum tuam nun-
 quam patiens crumen late. Si uiam
 nisi in tuo sensu. aut in tuo uerbo
 diuina permittas. In ipsa enim inimi-
 cum superest omnis perditio. Et cum
 cum aliquid tibi operatus fuerit.
 statim ei mercedem restitue. et in-
 ces mercennarium tuum apud te omo-
 nio maneat. quod ab alio odens
 tibi fieri. uide tu ne aliquando alteri
 facias. Panem cum esurientibus. et oge-
 nis comedere. et de uestimentis tuis
 nudos tege. Panem tuum et uinum tuum
 se sepulturam ita constitue. et no-
 li ex eo manducare. et uide cum pec-
 caro ubi. Consilium semper a sapiente
 perquire. Omni tempore benedictus dominus.
 et ipse ab eo ut uias tuas dirigat.
 et omnia consilia tua in ipso perman-
 ant. Iudico etiam est fili in dedit
 se me. x. talenta argenti dum adu-
 infantulus esset gabelo in rages

ciuitate medorum et chirographum eius
 apud me habeo. et non perquire quoniam
 ad eum peruenias et accipias ab eo
 super memoratum pondus argenti.
 et restituas ei chirographum suum.
 Non timere fili in pauperem quod
 uitam gerimus. sed multa bona
 habebimus si timuerim dominum. et
 recesserim ab omni peccato et fecerim
 bene.

Tunc respondit thobias patri suo
 et dixit. Omnia quecumque precepisti
 michi faciam pater. Quomodo autem per-
 euntem hinc inquiram. ignoro.
 Ille in me nescit. et ego ei ignoro.
 Quod signum dabo ei? Si uiam per
 quam pergitur illuc aliquando
 cognoui. Tunc pater suus respondit et
 dixit illi. Chirographum quid illi
 penes me habeo. quod dum illi osten-
 dens. statim restituet. si per te uinc
 inquirere est aliquem fidelem uirum qui
 est tecum salua mercede sua. dum
 adhuc uiuo ut accipias eam. Et
 cressus tobias inuenit inuenientem
 stantem splendidum pretinchi. et qui
 paratum ad ambulandum. et igras
 quod anglis dei esset salutauit eum et
 dixit. Unde te habemus tunc in-
 uenit. Et ille respondit. Ex filiis israel est
 tobias dixit ei. Nosti uiam que
 ducit in regionem medorum? cui re-
 spondit. Nosti nomina uincera
 ei frequenter ambulauit. et mansi

L

apud gabellū frēm ur̄m q̄ mōt
in rages ciuitate medorū. q̄ poli
ta est in monte ex berhanis. Eū
tobias ait. Sustine me obsecro
conce ip̄a denūtiem p̄i meo. Et
ingressus tobias: indicauit u
niūsa hęc p̄i suo. Sup quo am
miratus p̄i. rogauit ut introi
ret ad eū. Ingressus itaq; salutaū
eum et dixit. Gaudū tibi sit sep̄.
Et tobias ait. q̄le gaudū in cē
q̄ in tenebus sedeo. Illum celi n̄
iudeo. Eū ait iuuenis. Fortia iō
esto. in proximo est ut adeo cure
ris. dixit itaq; tobias. Nūq; po
teris producere filiū meū ad gabe
lum in rages ciuitate medorū.
Et cū redieris restitua t̄ mcedem
tiam. Et dixit ei angl̄s. Ego du
cam et reducam eū sanū ad te.
Eū tobias respondit. Rogo te i
dicam. de quodomo aut de qua
tribu es tu. Eū raphael angl̄s
dixit. Genus queris mercedina
ri. an ip̄m incēnariū q̄ cū filio
tuo eat. si ne forte sollicitū te red
dam. Ego sū azarias aname in
agui filius. Et tobias respondit.
Et magno genere es tu. Si pro
ne traheris quod uolum cog
nosce genus tuū. dixit aut ei a
gelus. Ego sanū ducā et sanū
reducā filiū tuū. Respondens
aut tobias dixit. Bene abiens.

et sit dñs inimic ur̄o. et angelus
eius comittet uobiscū. Eūc pa
tis omnib; que erant in ma por
tanda fecit tobias uale p̄i su
o et m̄i sue. et ambulauerūt am
bo simul. Eūq; profecti cēt ce
pit flere mater eius et dice. Ba
culū senectutis mē tulisti et u
misisti a nob. Nūq; cēt ip̄a p̄e
cunia pro qua misisti eū. Suf
ficiebat eū paupertas m̄a ut
diuitias computarem. hęc qd
uidebam filiū ur̄m. Dixit q̄ to
bias. Noli flere. saluus p̄uēct
filius m̄. et saluus reuert̄ ad o
nos. et oculi tui uidebūt illū. Er̄
do enī q; angelus dei bonus co
mittetur ei. et n̄ dispnet om̄i
a que circa eū gerunt. ita ut
cum gaudio reuertat̄ ad nos.
Ad hęc uocē cessauit m̄ et
flere et tacuit.

Profectus aut tobias et canis **VI**
secutus est eū et mansit p̄ma
mansione iux flumē tigris.
et exiit ut lauaret pedes suos.
et ecce piscis imanis exiit ad
deuorandū eum. Quē ex pa
uescens tobias clamauit uo
ce magna dicens. Dñe uia ad
me. Et dixit ei angl̄s. Appre
hēde branchiam eius et trahē
eū ad te. Quod cū fecisset. attra
xit eū in siccū et palpitare cep̄

ante pedes eius. Tunc dixit ei
 angelus. Exentera huc pisce:
 cor eius et fel reponne tibi. Sunt
 enim hec necessaria ad medica
 menta utilis. Quod cum fecisset
 assavit carnes eius. et fetu sus
 tulerunt in uia. Cetera salhero
 que sufficiunt eis in uia. quosque
 peruenirent in rages ciuita
 te medoru. Tunc interrogauit
 tobias anglm. et dixit ei. Oble
 cio te azaria frater. ut dicas
 michi quod remediū habuit
 ista que de pisce seruare iussi
 sti. Respondens que dixit ei. Cor
 dis eius pnculam si sup car
 bones ponas. fumus eius exeat
 omne genus demonior. siue
 a uiro siue a muliere. ita ut
 ultra uo accedat ad eos. et fel
 ad unguendos oculos in quibus
 fuerit albugo. sanabitur. et di
 xit tobias. Vbi uis ut mane
 amius. Respondens que anglis
 ait. sed hic raguel uoie uir p
 piquus de tribu iuda. et h
 filiam uoie sarram. et neq
 masculu ullu in femina ul
 lam hnt aliam preter ea. Eibi
 debetur omnis substantia e
 uis. et orem t accipere coniu
 gem. Petere ergo eam a pre ei.
 et dabit tibi eam uxore. Tunc
 respondit tobias idixit ei. Audi

in que tradita est uiris septem
 et mortui sunt. Sed hoc audiui.
 que demoniu illos occidit. Et ideo
 ergo ne forte in hec eueiant.
 et cum unicus sum penitus meis
 depona senectute illor ad infe
 ros cum tristitia. Tunc anglis
 raphael dixit ei. Audi me et
 ostenda tibi qui sunt quibus pre
 ualere potest demoniu. In eos
 qui conugia ita suscipiunt. ut
 demnase et sua mente exclu
 dant. et sine libidini ita uacet.
 sicut equus et mulus quibus no
 est intellectus. In his hnt pote
 state demoniu. tu aut cum acce
 peris eam ingressus cubiculu
 per tres dies continens esto ab ea.
 et ad nich aliud nisi oron uacab
 cum ea. Ipa aut nocte in celo
 uoce piscis fugabit demoniu.
 Secunda uero nocte in coplaco
 scoru puarchari admittens.
 Tertia uero nocte benedictione
 consequens. ut filii ex uobis
 procreent incolumes. Trans
 acta aut tertia nocte accipi
 es uirginem cum timore dei et am
 ore filioru magis que libidinis
 ductus. ut in semine abrate
 benedictione et filius ostendat.
Ingressi sunt aut ad raguele
 et suscepit eos raguel cum gau
 dio. Inueniens que tobiam raguel

MII

el. dixit anime uxori sue. Quia filius
 est iuuenis consobvino meo. Et
 cum dixisset ait. Unde estis iuueni
 es fratres nri. At illi dixerunt.
 Et tabu neptalim sumus ex
 captiuitate iuuue. Dixit illis
 raguel. Nostis tobram fratrem me
 um. Qui dixerunt. Nouim. Et
 quia multa bona loquebat de eo. Di
 xit angelus ad raguele. Tobias
 de quo interrogas pater isti est. Et
 misit se raguel et cum lacrimis
 osculatus est eum. Ploras su
 per collum eius dixit. Benedictio
 sit tibi fili mi. quia boni et optimi
 uiri es filius. Et anima uxoris eius
 et filia iuuenis sarra lacrimate
 postquam autem letati sunt precepit
 raguel occidi anetem. et parare
 conuiuium. Cumque hortaret eos
 discumbere tobias dixit. Hic e
 go hodie non manducabo neque
 bibam. nisi prius petitionem me
 am confuses. et promittas in
 dare sarram filiam tuam. hoc quo
 que audito raguel expauit
 sciscus quid euenerit illis. Vi
 uis. et timere cepit. ne forte hu
 ic simile contingeret. Et cum
 mutaret et non daret ullum pater
 ni responsu. dixit ei angelus. Noli
 timere ea dare ista. quia huic timi
 deus debetur coniux filia tua.
 propterea alius non potuit habere

118

ad pndium

illam. Tunc dixit raguel. Non du
 bito quod deus precibus et lacrimis
 in conspectu suo admiserit. et cre
 do quoniam ideo fecit dominus uenire ad
 me. ut et ista coniungeret cogiti
 onem suam secundum legem moysi. Et
 nunc noli dubium gerere quod et ea
 tradam. Et appropinquans dextera
 filie sue. dextere tobie tradidit
 dicens. Deus abraham. et deus y
 saac. et deus iacob uobiscum sit. et
 ipse coniugat uos. impleat que be
 nedictionem suam in uobis. Et ac
 cepta carta fecerunt conscriptionem
 coniugii. et post hec epulati sunt be
 nedicentes deum. Vocauitque ad se
 raguel animam uxorem suam et precepit
 ei ut pararet alterum cubiculum et
 introduxit in eum sarra filiam. et
 inata est dixitque ei. Forti animo esto
 filia mihi. dominus celi det tibi gaudi
 um proterio quod perperassa es.

1189

1190

suam

Postquam uero cenauerunt introdu
 xerunt iuuenem ad eam. Et recor
 datus est tobias sermone angeli
 et protulit de cassidibus suis ptem
 icous. posuitque eam super carbo
 nes uiuos. tunc raphael angelus
 apprehendit demonium et religauit
 eum in deserto sinous. Tunc hor
 tatus est uirginem tobias dixitque
 ei. Sara exurge. deprecemur deum ho
 die. et cras et secundum cras. quia huius tu
 bi noctibus unguimus. Tertia autem

VII

egypt

transacta nocte: in uno eunus
 coniugio: salu qui p̄ se scōr sumi:
 et nō possimus conuigi sicut
 gentes que ignorant dñi. Sur
 gentes aut̄ pariter instant ora
 bant ambo simul: ut sanitas di
 terret eis. Dixit q̄ tobias: dñe d̄
 celi et terre et mare et fontes et flūia:
 et omnis creatura tua que in eis ē.
 Tu fecisti adam de limo terre: de
 distiq̄ ei adiutoriū eū. Et nunc
 dñe tu scis q̄ nō luxurie eā accip
 io sorore meam: s̄ sola posteritate
 dilectione: in q̄ vñ dicat̄ nomen
 tuū in sc̄la sc̄lonum. Dixit itaq̄
 sarra: miserere nob̄ dñe miserere
 nob̄: et confitebamur ambo p̄
 ter san. Et factū est circa pullorū
 cantū: accessit iussit raguel
 uos suos: et abierunt cū eo ut fo
 derent sepulchrum. Timebat ei
 ne simile eueniret ei quod et ceteris
 alijs. Vñ. qui sunt ingressi ad e
 am. Cumq̄ parass̄ fossam reḡ
 sus raguel ad uxore suā dixit q̄
 ei: cytte unam ex ancillis ut ui
 deat si mortuus est ut sepeliat̄ e
 um anteq̄ illucescat: et misit u
 nam ex ancillis. que ingressa
 cubiculū reperit eos saluos et
 incolumes secū pariter conui
 entes: et reuera nūciauit bonū
 nuntū. Et bñdixerūt dñm ra
 guel uidelicet et aima uxor eius

et dixerūt. Benedicim̄ te dñe deus
 isrl: q̄ non contigit nob̄ que
 admodum putabamus. fecisti
 eū nobiscum in iām tuā. Exclu
 sisti a nobis inimicū persequē
 te uos. miseris aut̄ duobus
 uicis. fac eos dñe in plenius
 bñdicere te: et sacrificiū laudis
 tue: et sue sanitatis offerre tibi.
 ut cognoscat uniuersitas gētū
 q̄ tu es deus solus in uniuersa
 ra. Statimq̄ precepit seruis
 suis raguel ut repleant terra
 fossam quam fecerant: lucefce
 ret. Vxor autē sue dixit ut in
 sineret conuiuū: et prepararet
 omnia que in eis erant itaq̄
 tib: nēcia. duas quoq̄ pingues
 uaccas et quatuor anetes occi
 dit. et parauit epulas omnib: uici
 nis suis. cunctis q̄ amicis. Et ad
 iurauit raguel tobiam ut du
 as ebdomadas moraret̄ apud
 eum. de omnib: aut̄ que posside
 bat raguel dedit dimidiā p̄
 tobie: et fecit hūc scripturā ut
 ps dimidia. post obitū eor̄ tobi
 e dñs deueniret.

Qunc uocauit angelū tobias
 ad se que quid hominē existiā
 bat: dixit q̄ ei. hancā s̄. peto
 ut a scilites uerba mea. Si me
 ipm tradam tibi serui. nō ero cō
 dignus prouidentie tue. Eamū

IX

patrum
 m̄. or. be
 uedicti

pmuq̄

que superat

tuus

obsecro te ut assumes et anima tua
seruata iudas ad gabelum in ra-
ges civitatem medorum reddas quod est
diagrammum suum et recipias ab eo
pecuniam et roges cum venit ad n-
uptias meas. Scis enim quoniam nu-
merat dies pro meis et si tarda-
verit una die plus contristabit a-
nimam meam. et certe videtur quomodo
raguel contrivit me cum ad in-
strumentum spucit non possit. Tunc
raguel assumens rapuel qua-
tuor ex servis raguelis et duos
camelos in rages civitatem me-
corum pergit et invenit gabe-
lum dedit ei diagrammum suum et re-
cepit ab eo omnem pecuniam suam.
Indicavit quoque ei de tobiam filio to-
bie omnia que gesta sunt. fecit quoque
cum secum venire ad nuptias.
Cumque ingressus esset raguel do-
mum. invenit tobiam discubentem.
exultantes osculati sunt invicem.
et fleuit gabelus. benedixit quoque eum
et dixit. benedicat te deus israel.
quod filius es viri optimi et iusti
et timentis dominum. et elemosias fa-
cientis. et dicat benedictio super
uxorem tuam et super parentes tuos.
et videatis filios vestros et filios fi-
liorum vestrorum usque in tertiam et quartam
generationem. et sit semen vestrum be-
nedictum a deo qui regnat in secula se-
culorum. Cumque omnes dixissent amen.

accesserunt ad convivium. sed cum ti-
more domini nuptiarum convivium
exceperant.

Qum vero moras faceret tobias
ca nuptiarum. sollicitus erat pater
eius tobias dicens. putas quare
moratur filius meus. aut quare de-
tentus est ibi. putas ne gabe-
lus mortuus est. et non illi reddi-
t pecuniam. cepit autem contristari
nimis ipse et uxor eius anna tunc
et ceperunt ambo simul flere. eo
quod die minime revertetur filius eorum
ad eos. fleuit igitur mater eius ire-
mediabilibus lacrimis atque dice-
bat. Iesu me fili mi. ut quid te-
musum peregrinari iura celorum
in domum. baculum senectutis matris.
solacium vite matris. spem postitatis
matris. omnia simul in te uno habentes. te
non debui dimittere a nobis. cum
dicebat tobias. Face non tur-
bari. Sannus est filius noster. Sa-
tis enim fidelis est vir ille cum quo
vult in simus cum. Illa autem nul-
lo modo consolari poterat. sed
cotidie exultans circumspiciebat.
et circumibat omnes vias per quas
spes remeandi videbatur. ut per-
culuiteret eum si fieri possit venisset.
At vero raguel dicebat ad ge-
nerum suum. mane hic et ego mit-
tamur salutem te te ad tobiam
patrem tuum. Cui tobias ait. Ego

meus

uouitque pater et mater mea in dies com-
putant. et auocant spiritus eorum in ipso.
Cumque uerbum multum rogaret raga-
uel tobiam. et ille cum nulla ra-
tione uel audire. tradidit ei
salam et dimidiam partem omnis sibi
sue in pueris et puellis. in pecu-
dibus in camelis. et in uaccis et pec-
cunia multa. Et saluum atque gau-
dentem dimisit eum a se dicens. An-
gelus enim domini sit in itinere uostro.
ponatque incolumes uos. et iue-
niatis omnia recte circa parietes
uostros. et uideant oculi mei filios
uostros priusquam mouar. Et appren-
dentes parentes filiam suam oscu-
lantur eam. et dimiserunt ire.
monentes eam honorare sacros.
diligere maritum. regere famili-
am gubernare domum. et se ipsam in-
reprehensibile exhibere.

XI Quinque reuertentem puenit ad
carram que est in medio itinere
contra inuenit. et die dixitque angelus.
Tobia frater scis quem adiu reliqui-
sti patri tuo. Si placet itaque
precedamus. et lento gressu se-
quantur iter terram familie sue
cum coniuge tua et cum animalibus. eum
que hoc placuisse ut uent dicit ra-
phael ad tobiam. Felle tunc ex
felle piscis. erit enim necum. Tullit
itaque tobias ex felle illo et abie-
runt. Anna autem sedebat secus

uam cotidie in sinu montis
in respice poterat de longinquo et
dum ex eodem loco specularer aduen-
tibus eius. uidit a longe et ilico cogno-
uit uenientem filium suum. currentem
que iucundum uero suo dicens. Ecce
uenit filius tuus. Dixitque rapha-
el ad tobiam. At uenit introietis
domum tuam. Statim adora dominum
domini tui. et gratias agens ei. accede
ad patrem tuum et osculare eum. statim
que times oculos eius ex felle illo
piscis quod portas tecum. Scias enim
quod aperientur mor oculus eius. et in-
debit pater tuus lumen celi. et in a-
spectu tuo gaudebit. Tunc percucit
ut canis que simul fuerat in uia
et qui inuitus blandimento sue cau-
de gaudebat. Exurgens tunc
pater cepit offendens pedibus curis
et data manu puero occurrit ob-
uiam filio suo et suscipiens oscu-
latus est eum cum uxor sua. et ce-
perunt flere pro gaudio. Cumque ato-
rassent et gratias egissent consolentur.
Tunc sumens tobias de felle pi-
scis luit oculos patris et sustulit
ut quasi dimidia fere hora. et cepit al-
bugo ex oculis eius quasi membrana
omni egredi. que appropinquans tobiam
traxit ab oculis eius. statimque in-
teritum recepit et glorificabat dominum ipse in
delictis et uxor eius et os que sciebat
eum. dicebatque tobias. Benedicite

sup

ambo

deum

sup

mb

dñe deus isrl. q tu castigasti me.
 et tu saluasti me. Ecce iudeo tobiam
 filium meum. Ingressa est et post .vij.
 dies. Sara uxor eius et omnis fami-
 lie et pecora lama et cameli et pecunia
 multa uxoris. Et pecuniam quam
 receperat a gabelo. Et narrauit
 parentibus suis omnia beneficia
 dei que fecisset eum per hominem
 qui cum dixerat. Veniuntque achior
 et nabath consobrini tobie gau-
 dentes ad tobiam et congratulantes
 ei de omnibus bonis que circa illum
 ostenderat deus. et .vij. dies epu-
 lantes cum gaudio gauisi sunt.

filii

magno

XII

Quoniam uocauit ad se tobias filium
 suum: dixitque ei. Quid possumus
 dare uirum istum scio qui uenit tecum.
 cui ille respondit. Si quam mer-
 cede daverimus ei. aut quid digni-
 um poterit esse beneficiis eius: ex-
 duxit et reduxit sanum. pecuniamque
 a gabelo que suscepit. uxorem ipse
 uir hic fecit et demonium ab ea que
 contulerat. Gaudium parentibus ei
 fecit. me ipsum a deuotione pis-
 cis eripuit. te quorum uide lumen
 celi fecit et bonis operibus per eum
 repleti sumus. Quid illi ad hoc pote-
 rimus dare dignum. Si peto te
 pro ut roges eum si forte dignabitur
 medietatem de omnibus que allata
 sunt assumere. Et uocantes eum
 pro et filius tulit eum in parte.

et rogare ceperunt ut dignaretur
 dimidiam partem omnium que ac-
 tulerant acceptam habere. Tunc
 dixit eis occulte. Benedicite deum
 celi. et coram omnibus uiuentibus con-
 fitemini illi qui fecit uobis mi-
 sericordiam suam. Et cum sacra-
 mentum regis abscondere uoluerit.
 opera autem dei reuelare uoluerit
 cum est et confiteatur. Bona est oratio
 cum ieiunio et elemosina cum mis-
 teria. magis quam thesauros auertere.
 quam elemosina a morte libe-
 rat et ipsa est que purgat peccata
 et facit inuenire uitam eternam. Quae
 autem faciunt peccatum et iniquitatem
 hostes sunt anime sue. manifestum
 ergo uobis ueritatem in domino abscondam
 auobis occultum simonem. Quando
 orabas cum lacrimis et sepe liebas
 mortuos. et derelinquebas tuum
 prandium. et mortuos abscondebas
 per diem in domo tua. et nocte sepe
 liebas. ego obtuli orationem tuam
 domino. et quia acceptus eras domino. ne-
 cesse fuit ut temptatio perbar-
 te. Et nunc dñe misit me dñs u-
 curare te. et saram uxorem filij tui
 a deuotione liberare. Ego enim sum
 raphael angelus. unus ex .vij.
 qui stamus ante dominum. Cumque
 audissent turbati sunt. et finem
 res ceciderunt super faciem suam.
 Dixitque eis angelus. Pax uobis.

17^a

etiam ipm
bndictio et
cetera et

Nolite timere. Et cum cum omnibus uobis
visum per uoluntatem dei. uidebar
quid uobiscum manducare et bi
bere. Sed ego cibo inuisibili et po
tu qui ab hominibus non potest uideri
utor. Tempus est ergo ut reuertar
ad eum qui me misit. uos autem
benedicite deum. et enarrate omnia
mirabilia eius. Spiritum benedicite et
cantate ei. Et cum hoc dixisset. ab a
spectu eorum ablatum est. et uultum
eum uidere non potuerunt. Tunc
prostrati per horas tres in facie
benedixerunt deum. et erigentes
narrauerunt omnia mirabilia eius.

XIII

Agnus autem tobias senior os
suum benedixit deum et dixit. Magni
es domine in eternum. et in omnia secula
regnum tuum. quoniam tu flagellas et
saluas. deducis ad inferos et re
ducis. et non est qui effugiat manum
tuam. Confitemini domino filii israel.
et in conspectu gentium laudate eum
quoniam ideo dispersit uos inter gentes
que ignorant eum. ut et uos enarratis
mirabilia eius. et faciatis scire eos quod non est alius deus
omnium preter eum. Ipse castigauit
uos propter iniquitates uestras
et ipse saluauit uos propter misericor
diam suam. aspiciate ergo que fecit
uobiscum et cum timore et tremore con
fitemini illi. regem quod scilicet exalta
te in operibus uestris. Ego autem in terra

captiuitatis mee confitebor illi quod
nam ostendit maiestatem suam
in gente peccatrice. Et uultum ita
quod peccatores et facite iustitiam coram
deo. credentes quod faciat uobiscum
misericordiam suam. Ego autem et anima mea
in eo letabimur. Benedicite dominum omnes electi eius. agite
dies leticie et confitemini illi. Ierusalem
ciuitas dei castigauit te dominus in
operibus manuum tuarum. Confitere
domino in bonis et benedic deum secu
lorum ut reedificet in te tabernaculum
culi sui. et reuocet ad te omnes
captiuos et gaudebis in omni secula
seculorum. luce splendida fulgebis.
et omnes fines terre adorabunt te.
Nationes ex longinquo ad te ue
nient. et in uera deferentes ado
rabunt in te dominum. et terra tua in sancti
ficatione habebunt. nomen enim
magnum inuocabunt in te. Et ma
lecei erunt qui contempserunt te. et
condempnati erunt qui blasphemauerunt
te. Benedicenti quod erunt que
dificauerunt te. tu autem letaberis
in filiis tuis. quoniam omnis benedicet
et congregauerunt ad dominum. Beati
omnes qui diligunt te. et qui gaudent
super pacem tuam. Beatus eris si fa
erunt relique seminis mei ad in
tendam claritatem ierusalem. Annun
cia mea benedic dominum. quoniam liberauit
ierusalem ciuitatem suam. Pone te

et dicitur et dicitur et dicitur
deus in

etiam ex saphyro et smaragdo edificabunt. et ex lapide precioso. Omnis circuitus murorum eius ex lapide candido et mudo. omnes platee eius sternerent. et pueros eius alleluia cantavi. Benedicis dominus qui exaltavit eam ut sit regnum eius in secula seculorum super eam amen.

XIII

Et consummati sunt omnes finones tobie. et postquam illuminatus est iuxta annis. xl. duobus. et vidit filios nepotum suorum. Cōpletis itaque annis centum duobus sepultus est in iunivie honorifice. In namque sex annorum celorum lumine amisit. sexagenarius vero recepit. Reliquum vero vite sue in gaudio fuit. et cum gaudio fuit. et cum bono profectu amoris dei periret in pace. In hora autem autem mortis sue vocavit ad se tobiam filium suum. et septem iuvenes filios eius nepotes suos. dixitque eis. prope erit interitus iunivie. Non enim erudit verbum dei. et fratres mei qui dispersi sunt a terra israhel revertentur ad eam. Omnis autem deserta terra eius replebitur domibus dei que inuenta est reedificabitur iterum. Sibi quoque revertentur omnes timores domini. et relinquent gentes ydola sua. Et venient in ierusalem. et inhabitabunt eam. et gaudebit in ea reges omnes reges terre adorantes

regem israhel. Audite ergo filii mei preceptum domini secum in timore domini et in veritate et in iustitia ut faciatis que placita sunt illi. et filius vester mandate ut faciant iustitiam et elemosinas ut sint memores dei ubi dicant deum in omni tempore in veritate. et in tota virtute sua. Nunc ergo filii audite me et nolite manere ibi. sed quocumque die sepe licentis iuramentum vestrum in uno seculo. ex eo dirigite gressus vestros ut creatis hinc. Video enim quod iniquitas eius sine dabo ei. facta est autem post obitum matris sue. Tobias abiit ex iunivie cum uxore sua et filiis filiorum. et reversus est ad soceros suos. invenitque eos incolumes in sanctitate bona terra cum gressu. et tunc clausit oculos eorum. et omnem hereditatem domus raguel ipse precepit. Viditque quintam generationem filios filiorum suorum. Et cōpletis annis nonaginta et novem in timore in timore domini cum gaudio sepelierunt eum. Omnis cogitatio eius et omnis generatio eius in bona vita et in sancta conversatione permansit. ita ut accepti essent tam deo quam hominibus et cultus habitantibus terram.
Explicit liber tobie.